

В Україні особливо за останній період чорний валютний ринок процвітає. Хоча згідно з законодавством обмінні пункти та інші так названі фінансові установи не мають право діяти без відповідної ліцензії, ці нелегальні пункти обміну валют досі не закривають. На такому ринку курс валюти постійно коливається, може змінюватися протягом дня декілька разів, хоча це не передбачено законом.

Для України, яка на шляху інтеграції в Європейський Союз, існування чорного або сірого ринку – це основна завада на шляху до економічного піднесення. ЄС навряд чи буде співпрацювати з нашою державою, допоки існуватимуть відповідні нелегальні організації, які порушують модель вільного руху капіталів [7, с. 213].

Ці проблеми створюють дисбаланс на валютному ринку, негативно впливають на економіку, порушують стабільність національної валюти, а саме тому потребують негайного розв'язання. Для того щоб здійснювати ефективно валютне регулювання необхідно прийняти законодавство та здійснювати політику, яка удосконалив структуру внутрішнього та зовнішнього ринків. НБУ як уповноважений орган валютного регулювання та проведення валютної політики має удосконалити механізми контролю, забезпечивши відповідну нормативно-правову базу.

Питання ліквідації чорного та сірого валютних ринків також є одним з ключових. Україна як асоційований член ЄС має вирішити проблему пов'язану з незаконною діяльністю неофіційних ринків. Вирішення цієї проблеми сприятиме покращенню економічного становища нашої країни, прозорості обмінних операцій, прискорить процеси інтеграції.

1. Аналітичний огляд валютного ринку України за підсумками I півріччя 2015 року [Електронний ресурс] / НРА «Рюрік». – Режим доступу: http://rurik.com.ua/documents/research/Currency_2_2015_tendency_ukr.pdf
2. Бодрова Н. Е. Валютний ринок України: стан, проблеми й перспективи / Н.Е. Бодрова // Вісник СумДУ. Серія «102 Економіка». – 2012. – № 1. – С. 102–114.
3. Валютні курси в Україні. Архів курсів доллара [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://charts.finance.ua/ru/currency/cash/-/0/usd>
4. Косміна О.М. Валютна інтервенція як інструмент валютно-курсової політики [Електронний ресурс] / О.М. Косміна, Р.Ю. Шевчук. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/13_EISN_2012/Economics/3_109360.doc.htm
5. Рибаченко К.В. Моделювання стану валютного ринку України [Електронний ресурс] / К.В. Рибаченко. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua>
6. Статистичні матеріали Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bank.gov.ua>
7. Сусіденко Ю.В. Міжнародний валютний фонд і його співробітництво з Україною / Ю.В. Сусіденко // Фінансова інфраструктура: формування, проблеми та перспективи розвитку в умовах інноваційної економіки Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції. – К.: ГО «Київський економічний науковий центр», 2014. – Ч. 4. – С. 44-46.

УДК 336.763

О.Г. ЧУБАРЬ

кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів і банківської справи,
ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород, Україна

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІ РОЗВИТКУ РИНКУ МУНІЦИПАЛЬНИХ ЦІННИХ ПАПЕРІВ В УКРАЇНІ

Ринок муніципальних облігацій у цілому світі вважається привабливим для місцевих органів влади, оскільки поряд з вирішенням проблем залучення додаткових джерел фінансування інвестиційних проектів дає змогу отримати певні переваги, зокрема, зниження відсоткових ставок шляхом конкуренції між інвесторами; можливість

реструктуризації попередніх облігаційних позик, а також, завдяки вчасному погашенню облігацій, муніципалітети, які випускають такі фондові інструменти та успішно їх розміщують на ринку, створюють свою публічну історію кредитоспроможності, яка у майбутньому дозволить здійснити більші за обсягом випуски таких цінних паперів та інші запозичення. Одним із перспективних джерел залучення необхідних коштів до місцевих бюджетів в Україні (у тому числі, в контексті створення об'єднаних територіальних громад) також слід вважати емісію муніципальних облігацій, що стають перспективним фінансовим інструментом, завдяки якому органи місцевого самоврядування можуть вирішувати власні поточні проблеми, пов'язані з фінансуванням бюджетних видатків, а також реалізовувати важливі соціальні та інфраструктурні проекти.

Динаміка процесів розвитку цього сектору ринку в Україні упродовж останніх п'яти років відображає нестабільну тенденцію. Зокрема, у 2010р. Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР, регулятор) не було зареєстровано жодного випуску облігацій місцевих позик, у 2011р. спостерігалось відновлення активності в цьому сегменті ринку, що певною мірою засвідчило існуючу зацікавленість органів місцевого самоврядування такими інструментами для залучення інвестицій у розвиток регіонів та їх інфраструктури. Протягом 2011р. регулятор зареєстрував 8 випусків облігацій місцевих позик на загальну суму 584,50 млн грн. У 2012 р. відбулося різке зростання як випусків, так і обсягів торгів муніципальними цінними паперами: у цьому році було зареєстровано 12 випусків облігацій місцевих позик (рис.1).

Рис. 1 Обсяги торгів та випуску облігацій місцевих позик в Україні у 2011-2015рр [1]

Проте у 2013 та 2015рр. випуски місцевих облігацій взагалі не здійснювались, хоча торгівля на вторинному ринку була достатньо активною (рис. 1). На кінець 2015 р. кількість випусків облігацій місцевих позик, що перебували в обігу на фондовому ринку, становила 68, з них лише 5,88% (4 випуски) допущено до торгів на фондових біржах. Позалістингові ознаки цих цінних паперів є відображенням їх низьких інвестиційних якостей та свідчать про високі ризики операцій з ними. У загальній структурі торгів на ринку цінних паперів частка торгів облігаціями місцевих позик зменшилася з 0,18% у 2014 р. до 0,11% у 2015 р. Найбільшим цей показник був у 2012р. і склав 0,3% [1].

Перелік міських рад, які зареєстрували випуски облігацій місцевих позик у 2011 та 2012 рр., свідчить про його неактивність, присутність на ньому незначної кількості емітентів, якими є переважно найбільші за чисельністю міста України (табл. 1). Крім того, найбільші обсяги емісії здійснені лише Київською міською радою (майже 95% емісії 2012 р.).

Зареєстровані випуски облігацій місцевих позик в Україні у 2011 та 2012рр.* [2,3]

Назва емітента	Обсяг випуску, млн грн	Кількість цінних паперів, шт.
2011 р.		
ВР Автономної Республіки Крим	400,00	400 000
Запорізька міська рада	25,00	25 000
Харківська міська рада	99,50	99 500
Черкаська міська рада	60,00	60 000
Усього	584,50	584 500
2012 р.		
Київська міська рада	5 415,25	5 415 253
Дніпропетровська міська рада	190,00	190 000
Запорізька міська рада	50,00	50 000
Кременчуцька міська рада	25,00	25 000
Усього	5 680,25	5 680 253

*На офіційному сайті НКЦПФР відсутні дані про емітентів муніципальних облігацій у 2014р.

Отже, навіть поверховий огляд стану ринку муніципальних цінних паперів в Україні дає підстави зробити висновок про незначні його обсяги, в тому числі як джерела доходів місцевих бюджетів, про його ризикованість, неліквідність та неврегульованість питань забезпечення цих боргових інструментів. Вказані ознаки не знижують їх загальноекономічної значимості, адже ринок облігацій місцевих позик є органічною складовою сучасного фондового ринку, а самі облігації виступають важливим інструментом фінансування критичних суспільних потреб. Ефективне функціонування ринку місцевих позик здатне прискорювати обіг фінансових ресурсів, підвищувати надійність інвестування коштів інвесторів у розвиток місцевих економічних систем. Проте незавершеною ще є робота з удосконалення засад розвитку цього сегменту фондового ринку, підвищення його ліквідності та зацікавленості в ньому з боку інвесторів.

1. Річний звіт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку за 2015р. «Ринок цінних паперів України: повне перезавантаження». Офіційний сайт НКЦПФР. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ssmc.gov.ua/user_files/content/58/1473066406.pdf. 2. Річний звіт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку за 2012р. «Інновації для розвитку ринку». Офіційний сайт НКЦПФР. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nssmc.gov.ua/user_files/content/58/1370875350.pdf. 3. Річний звіт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку за 2011р. «Український фондовий ринок: впевненість, стійкість та зростання». Офіційний сайт НКЦПФР. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nssmc.gov.ua/user_files/content/58/1340015412.pdf.

УДК 657

О.А. ШЕВЧУК

кандидат економічних наук,
доцент кафедри обліку у виробничій сфері,
Тернопільський національний економічний університет, м. Тернопіль, Україна

УДОСКОНАЛЕННЯ ПОРЯДКУ СИСТЕМАТИЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ДОХОДИ ДЛЯ ВІДОБРАЖЕННЯ ЇХ У ЗВІТНОСТІ

Однією з основних умов результативності діяльності суб'єкта господарювання є своєчасність, оперативність та достовірність отримуваної інформації. Створення раціонального інформаційного потоку, в тому числі про результати діяльності підприємства, забезпечується